

Vastaanottaja: Opetus- ja kulttuuriministeriö, kirjaamo
Lausunto: Diaarinumero 24501/2020
Asia: Suomalainen rahapelijärjestelmä muutoksessa: tulevaisuuden vaihtoehtoja
Lausunnon antaja: Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki (KYT) ry on keskisuomalainen kansalaistoiminnan mahdollistaja ja kehittäjä. Hallinnoimme hankkeita, kokoamme verkostoja sekä viestimme ja vaikutamme aktiivisesti kansalais- ja järjestötoiminnan kysymyksissä.

Liikasen työryhmän raportissa, Tulevaisuuden rahapelijärjestelmä muutoksessa: tulevaisuuden vaihtoehtoja, esitettiin neljä erilaista tulevaisuuden vaihtoehtoa suomalaiselle rahapelijärjestelmälle:

1. Pysytään nykyisessä järjestelmässä;
2. Kertaratkaisu, jossa siirto yleiskatteelliseen budjettiin tapahtuu yhdellä kertaa ja kaikki korvamerkinnot poistuvat;
3. Kokonaisuusuudistus vuoden 2024 alusta, jossa huolellisesti valmistellaan siirtyminen tulojen osalta yleiskatteellisuuteen ja menojen osalta kehysbudjettiin;
4. Osittaisuudistus, jossa siirretään vaiheittain osa menoista yleiskatteellisuuden piiriin ja osa jätetään korvamerkityiksi ja rahapelituotoista rahoitettavaksi.

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry näkee, että kansalaisyhteiskunnan autonomian, yhdenvertaisuuden ja elinvoiman takaamiseksi sen riippuvuutta rahoittajan strategisista tavoitteista tulee vähentää. Esitetyistä vaihtoehtoista numero 4, osittaisuudistus, on kannatettavin. Osa rahapelitoiminnan tuotoista säilyisi kehysten ulkopuolisena nykyisen mukaisesti ja tuotto käytettäisiin korvamerkittynä säädettyihin tarkoituksiin. Lisäksi osa rahapelituotoista ja näillä rahoitettavista menokohteista siirrettäisiin pysyvästi valtion yleisillä budjettivaroilla rahoitettavaksi. Vaihtoehdossa tarkasteltaisiin järjestöavustuksilla rahoitettujen lakisääteisesti valtion ja kuntien vastuulla olevien toimintojen rahoitusta tulevaisuudessa.

Riippumatta siitä, minkä vaihtoehdon mukaisesti asia etenee, on järjestöjen rahoituksen taso turvattava tänä ja tulevina vuosina. Rahoituksen ennakoitavuus on merkittävä ja ajankohtainen asia myös uudistusta tehdessä. Rahoitusmäärän romahduksella olisi suuria yhteiskunnallisia vaikutuksia ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden sekä kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta. Vahva kansalaisyhteiskunta on tärkeä yhteiskunnan vakauden, hyvinvoinnin ja sosiaalisen pääoman ja yhteiskuntarauhan näkökulmasta.

Kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuuden turvaaminen edellyttää eri toimijoiden osallisuutta ja laajaa kansalaisyhteiskuntakeskustelua. Näin merkittävien uudistusten kohdalla olisi välttämätöntä, että lausuntomahdollisuus annetaan laajasti eri toimijoille ja lausunnon antamiseen varataan mahdollisuuksien mukaan aikaa. On välttämätöntä, että maakunnallista ja paikallista ääntä kuunnellaan. Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta (verkostojarjestot.fi) kokoaa maakuntien ääntä erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden osalta.

Rahapelijärjestelmän muutoksen lisäksi meneillään on useita kansalaisyhteiskuntaa koskevia uudistuksia. Kansalaisyhteiskuntakeskustelu ja -politiikka on hajanaista ja pirstaleista. Järjestöjen rahoitukseen liittyvien kysymysten ratkaisemisen lisäksi on tehtävä strategisia päätöksiä suomalaisen kansalaisyhteiskunnan kehittämiseksi, kansalaisjärjestöjen autonomisuuden vahvistamiseksi ja sen tulevaisuuden varmistamiseksi.

Jyväskylässä 18.3.2021

Toiminnanjohtaja Tiina Sivonen